

Borg Emma(VNK), Soramäki
Jussi(VNK)

10.06.2021

JULKINEN

Asia

Komission tiedonanto kestävästä sinisestä taloudesta

Kokous

U/E/UTP-tunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Komissio antoi 17.5.2021 tiedonannon uudesta lähestymistavasta kestäväan siniseen talouteen EU:ssa (COM(2021) 240final) osana vihreän kehityksen ohjelmaa (Green Deal). Tarkoituksena on kehittää EU:n sinistä taloutta kestäväan kehityksen varmistamiseksi. Tiedonannon keskeinen osa on viisiosainen sinisen talouden toimintaohjelma ja siihen liitetyt tukitoimet.

Komissio esitteli tiedonannon neuvoston yhdenntyn meripolitiikan puheenjohtajan ystävät –ryhmässä 19.5.2021. Neuvosto hyväksyi 26.5.2021 päätelmät sanasta aiheesta. Yksimielisyys päätelmistä saavutettiin ennen komission tiedonannon julkaisemista. Tarkkaa tietoa siitä, miten tiedonantoa tullaan käsittelemään neuvostossa ei tällä hetkellä ole.

Suomen kanta

Suomi pitää tärkeänä kestäväan sinisen talouden kehittämistä osana Euroopan vihreän kehityksen ohjelmaa. ja tukee sitä, että meripolitiikkaa tarkastellaan laajana horisontaalisena kokonaisuutena. Sininen talous on myös Suomessa merkittävä osa taloutta. Euroopan meriklusteri on yksi johtavia meriklustereita digitalisaation ja vähäpäästöisen merenkulun innovaatioiden kehittämisessä ja käyttöönnotossa. Suomalaisilla innovaatioilla on mahdollisuus olla merkittävässä roolissa maailmanlaajuisissa päästötalkoissa kohti nollapäästöistä merenkulkua. On tärkeää, että Euroopan meriklusterin ja lähimerenkulun kilpailukyvyistä ja elinvoimasta huolehditaan, tämä tukee myös vihreää siirtymää kohti fossiilitonta liikennettä.

Valtamerten ja merten merkitys on keskeinen myös ilmastolle ja luonnon monimuotoisuudelle. On tärkeää, että vihreän kehityksen ohjelma ulotetaan nyt myös käsittämään laajemmin valtameriä ja meriä. Suomi tukee toimintaohjelman keskeisiä tavoitteita.

Suomi tukee komission toimintaohjelman ajatusta sisällyttää vihreän kehityksen ohjelma keskeisiä tavoitteita toimintaohjelmaan. Suomi katsoo, että meripolitiikan integroimista ja kokonaisvaltaista käsittelyä tulisi kehittää lisää parhaan mahdollisen lopputuloksen saamiseksi.

Tiedonannossa esitetään meripolitiikkaa koskevat komission ehdotukset tälle vuosikymmenelle. Suomi pitää tärkeänä, että toimintaohjelmaa tarkasteltaisiin ja uudistettaisiin myös sen voimassaoloaikana.

Vihreän kehityksen ohjelman ilmastoneutraalius- ja saasteettomuustavoitteiden saavuttamisella sekä kiertotalouden edistämällä ja jätteiden syntymisen ehkäisemisellä on keskeinen yhteys merten ja valtamerten tilaan. Erityisen tärkeää merien tilan kannalta on parantaa ravinnekierrätystä, vähentää lannoitteiden ja torjunta-aineiden käyttöä sekä ehkäistä muovien ja mikromuovien päätymistä ympäristöön. Suomen näkemyksen mukaan EU:n saasteettomuutta koskeva toimintasuunnitelma tarjoaa mahdollisuuden tehostaa toimia näihin tavoitteisiin pääsemiseksi. Suomi pitää tärkeänä EU:n politiikkaohjelmien ja toimintasuunnitelmien horisontaalista, johdonmukaista toimeenpanoa ja tukee komission tiedonannon ehdotusta toimiksi merten pääasiallisten saastelähteiden torjumiseksi.

Suomi tukee komission ajatusta siitä, että biodiversiteetin palauttamisen, säilyttämisen ja suojelun tulisi olla mereen liittyvän taloudellisen toiminnan peruseriaatteita. Olisi tärkeää, että meristrategiadirektiivin mukaisen hyvän meriympäristön tilan määritelmät kytkettäisiin paremmin ympäristöllisen kestävyteen, ja että toimintaa voitaisiin pitää kestäväenä ainoastaan silloin, kun se tapahtuu hyvän meriympäristön tilan puitteissa. Suomi pitää tärkeänä meren tilan systemaattista seurantaa ja mallinnusta ja siihen liittyvää datan hallintaa.

Liikennesektorilla tarvitaan ennakoitavaa sääntelyä, joka ohjaa pitkäjänteisesti päästöjen vähentämiseen. Suomi pitää tärkeänä, että Fit for 55 -lainsäädäntöuudistuksella kokonaisuutena saavutetaan vähintään 55 % ilmastotavoite.

Suomi pitää erittäin tärkeänä vaihtoehtoisten polttoaineiden ja käyttövoimien lisäämistä merenkulussa ja satamissa päästöjen vähentämiseksi. Poliittikkatoimia tarvitaan, jotta uusien polttoaineiden käyttöönottoa voidaan nopeuttaa huomioiden ilmastotavoitteet. Merkitystä on paitsi FuelEU Maritime -aloitteella, myös tutkimuksella ja kehityksellä sekä jakeluinfraktuurin edistämällä. Suomi jatkaa vaikuttamista merenkulun päästökaupan valmisteluun siten, että komission ehdotus vähentäisi tehokkaasti päästöjä sekä sisältäisi elementtejä, joilla pidetään huoli suhteellisesta kilpailukyvyvystä ja huomioidaan talvimerenkulun erityisolosuhteet.

Suomi katsoo, että kunnianhimoiset kansainväliset toimet meriliikenteen päästöjen vähentämiseksi olisivat kaikkein vaikuttavimpia. Maailmanlaajuisten Kansainvälisessä merenkulkujärjestössä IMO:ssa sovittavien toimien lisäksi merenkulussa tarvitaan kunnianhimoisia, huolella kohdistettuja EU:n toimia päästövähennysten edistämiseksi ja korotetun 2030-tavoitteen saavuttamiseksi.

Suomi tukee komission esitystä lisätä lähimerenkulkua saastuttavampien liikennemuotojen sijasta ja pitää hyvänä, että Itämeren kaltaisia rikkidioksidin ja typpioksidipäästöjen valvonta-alueita perustettaisiin myös Välimerelle ja Mustallemerelle.

CISE on keskeinen kokonaisuus, joka liittyy yhteen rannikkovartiostotoimijoita ja mahdollistaa tiedon jakamisen kaikissa rannikkovartiostotoiminnoissa, mukaan lukien merellisten ulkorajojen valvonta ja rajat ylittävän rikollisuuden torjunta. Suomi tukee CISE:n kehittämistä keskeiseksi merellisen informaation jakamisen työkaluksi Unionin

meriturvallisuusstrategiassa kuvatulla tavalla, sekä CISE:n ottamista operatiiviseen käyttöön täysimääräisesti.

Suomen ja Itämeren turvallisuustilanne, sekä maantieteellinen sijaintimme Euroopan unionin ulkorajalla edellyttää alueellisen koskemattomuuden valvonnan ja turvaamisen, sekä maanpuolustuksen toimintaedellytysten jatkuvaa turvaamista. Sinisen talouden toimenpiteiden maanpuolustuksellinen ulottuvuus ja vaikutukset tulee aina selvittää ennalta.

Suomi pitää merialuesuunnittelua on tärkeänä yhteistyöprosessina, joka edesauttaa meriympäristön hyvän tilan saavuttamista vähentämällä ihmisen toiminnasta aiheutuvia meriympäristöön kohdistuvia paineita ja merenkäytön välisiä konflikteja.

Suomi tukee tiedonannon vesiviljelyä ja kalastusta koskevia linjauksia. Suomi korostaa kalastuksen osalta sen merkitystä rannikkoyhteisöille ja paikallistaloudelle. Kalatalouden toimintaedellytykset on turvattava osana muita merellisiä käyttömuotoja. Suomi painottaa vesiviljelyssä ympäristövaikutusten arvioinnin kehittämistä, uuden teknologian hyödyntämistä ja parhaiden käytäntöjen käyttöönottoa ympäristönsuojelun korkean tason varmistamiseksi.

Suomi kannattaa rannikkoalueiden elpymisessä vihreän ja digitaalisen siirtymän tukemista paikallisella tasolla. Rannikkoalueiden selviytymiskyky ja mahdollisuudet sopeutua ilmastonmuutoksen vaikutuksiin nojaavat luontopohjaisiin ratkaisuihin ja vihreään infrastruktuuriin. Vihreän infrastruktuurin kehittämällä tuetaan luonnon monimuotoisuuden säilyttämistä sekä rannikkoekosysteemien ja rannikkomaisemien hyvinvointia, vahvistaen samalla myös rannikkoalueiden talouden kestävä kehitystä. Matkailun ml. ekomatkailun edistäminen ja tukeminen rannikkoalueilla tarjontaa monipuolistamalla ja sesonkeja pidentämällä on tärkeää.

Itämeren kestävä sinistä taloutta on tärkeää rakentaa olemassa olevalle institutionaaliselle perustalle ja huomioida Itämeren tilasta juontuvat taloudellisen toiminnan reunaehdot. Itämeren suojelukomissio HELCOM on Suomelle keskeinen aluemeriyhteistyön alusta.

Suomi katsoo, että EU:n tulee aktiivisesti pyrkiä varmistamaan tasapuoliset toimintaedellytykset kaikkialla maailmassa ja turvaamaan merten hyvinvointi globaalisti. Suomi pitää tärkeänä esitettyjä tavoitteita YK:n biodiversiteettisopimuksen alaisuudessa neuvoteltavista vuoden 2020 jälkeisistä luonnon monimuotoisuustavoitteita, YK:n merioikeusyleissopimuksen alaisuudessa neuvoteltavasta kunnianhimoisesta sopimuksesta kansallisen lainkäyttövallan ulkopuolisten merialueiden suojelemiseksi sekä EU:n johtoroolia toimissa muoveja koskevan maailmanlaajuisen sopimuksen aikaansaamiseksi.

Suomi tukee komission ehdotusta tukea kestävä sinisen talouden kehitystä tiedonannossa esitetyillä toimilla. Suomen kannat yksittäisten aloitteiden sisältöön muodostetaan kuitenkin erikseen, kun komissio on ne julkaissut.

Pääasiallinen sisältö

Komissio julkaisi 17.5.2021 tiedonannon uudesta lähestymistavasta kestävään siniseen talouteen EU:ssa (COM(2021) 240 final) osana vihreän kehityksen ohjelmaa (Green Deal). Euroopan vihreän kehityksen ohjelman tavoitteena on muuttaa EU:n talous

moderniksi, resurssitehokkaaksi ja kilpailukykyiseksi taloudeksi, jossa kasvihuonekaasujen nettopäästöistä pyritään vaihteittain eroon ja EU:n luonnonpääomaa suojellaan.

Tiedonannossa esitellään näkemys siitä, miten meripolitiikka sisällytetään osaksi Euroopan uutta talouspolitiikkaa. Valtameret ja meret ja niihin perustuva sininen talous ovat välttämättömiä Euroopan vihreän kehityksen ohjelman mukaisen muutoksen aikaansaamiseksi.

Tiedonanto sisältää toimintaohjelman, jonka avulla sinisellä taloudella voidaan merkittävästi edistää Euroopan vihreän kehityksen ohjelman tavoitteita ja se pyrkii antamaan kokonaisvaltaisen näkemyksen siitä, miten meripolitiikka sisällytetään osaksi Euroopan uutta talouspolitiikkaa.

Kestävä sininen talous perustuu EU:n ilmastoneutraalius- ja saasteettomuustavoitteiden saavuttamiseen, kiertotalouteen ja jätteiden syntymisen ehkäisemiseen, biodiversiteetin suojelemiseen ja säilyttämiseen sekä luontoon investoimiseen, rannikkoalueiden selviytymiskyvyn tukemiseen ja merten luonnonvarojen paremman käytön edistämiseen.

Kestävän sinisen talouden kehittämistä tuetaan kehittämällä meritiedon laatua, yhdenmukaisuutta ja saatavuutta, tukemalla merentutkimusta ja innovointia, edistämällä julkisia ja yksityisiä investointeja kestävän sinisen talouden prioriteetteihin ja kehittämällä sinistä osaamista ja helpottamalla keskeisten alojen työvoimapulaa.

Kestävän sinisen talouden edellytyksiä parannetaan merialueiden suunnittelulla, lisäämällä kansalaisten osallistumista, lisäämällä ja edistämällä alueellista yhteistyötä, parantamalla merialueen turvallisuutta ja edistämällä kestävää sinistä taloutta myös EU:n ulkopuolella.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

-

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

Komission tiedonannon esittely meripolitiikkajaoston (EU15) kokouksessa 3.6.2021. Meripolitiikkajaoston kirjallinen menettely 4.6.-9.6.2021.

Ahvenanmaan maakunnan hallituksen edustajat ovat osallistuneet käsittelyyn meripolitiikkajaoston jäseninä, mutta etteivät ole antaneet asiasta lausuntoa.

Eduskuntakäsittely

-

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

Taloudellisia vaikutuksia arvioidaan ja niihin otetaan kantaa tiedonantoon sisältyvien aloitteiden ja lainsäädäntöehdotusten täsmentyessä. Jatkovalmistelussa täsmentyviä hankkeita ja toimenpiteitä toteutetaan julkisen talouden suunnitelmien ja valtion talousarvioiden mukaisten määrärahojen puitteissa.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

Komission tiedonanto COM(2021)240final

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Jussi Soramäki (VNK), jussi.soramaki@vnk.fi, 0407541898
Emma Borg (VNK), emma.borg@vnk.fi, 0469219792

EUTORI-tunnus

EU/2021/0512

Liitteet**Viite**

Asiasanat
Hoitaa

Tiedoksi
